

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18., II. пов.

Кonto почт. шл.д. 26.726.

Адреса теле. „Діло—Львів“.

Число телефону 565.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 3-60 К.
чвертьрічно 10—
піврічно 20—
цілорічно 40—

у Львові (без доставки):

місячно 3— К.
чвертьрічно 9—
піврічно 18—
цілорічно 36—

в Німеччині:

піврічно 20— М.
цілорічно 40—

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитом, двохвишкова
всїх мїсць 60 с. в надрукованій
1 К. в оновлєнїх 1-50, в редакційній
частї перед або по накладї
2 К. Непрочитанї 2 К. Слїди
тиснєтї друкує подвійно. Оплачує
нака за суботу і недїлю вкїдївно.

Постїлки оголошень за окїсїм
уважно.

Один примірник коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видас: Видавничя Спїлка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 20. грудня 1917.

„Скінчило ся свято революції — настає грізний час!“ Сими словами схарактеризував положєне України голова Української Центральної Ради проф. М. Грушевський в червні с. р. на всеукраїнськїм селянськїм з'їзді, повідомляючи з'їзд про те, що петроградське правительство відкинуло домаганя Ради признати автономію України.

Сї слова й до нинї характеризують положєне України. Скінчило ся, давно скінчило ся свято революції, коли на руїнах царяму всі впиливі ся словами: „Свобода, рівність, братерство!“ Настав грізний час, що-раз грізнійший, коли Україна мусить збирати всі свої сили, щоб відвоювати своє право на свободу і незалежність, оборонити його від тих, що вважають спадщину царизму добром російського народу й хотили би й на далї — тільки під иншими кличками — укрїпити його панованє на всїм просторї бувшої царської імперії.

Ся боротьба України проти Росії звїйшла здаєть ся, в рїшаючу стадію. Теперїшне російське правительство, петроградська Рада народних комісарів, хотїло при помочи своїх організацій на Україні скинути Українську Центральну Раду й захопити владу на Україні в свої руки. Коли-ж сїм вдав ся і війська Української Центральної Ради здавали повстанє большевїкї, петроградське правительство звернуло ся до Ради в ультиматом, в якїм грозить їй виповідженєм війни. Шо відповіло українське правительство на той ультимат, доси не знаємо. Але весь дотеперїшний розвиток подій промовляє за тим, що воно його відкинуло. За сїм промовляла би й одна з найновїйших звісток Петроградської Телеграфїчної Агенції, що війська большевїкї їдуть на Київ.

Російське війско їде на Київ! Ся відомість, говорячи про небезпеку, яка грозить українській республіці, говорить рївночасно про воскресєне України до державного жїття, про те, що знов живою дїйсністю стала та дална минушість, коли Київ був столицею української держави, коли на нього були зверненї очї цілої Європи. Як скінчить ся сїм конфлікт між Київом і Петроградом? Віримо, що побїдою Києва, укрїпленєм української республіки. Сю вірує нас весь дотеперїшний хїд творєня української державности на руїнах царизму, свїдомість і сила українського народу, яку він проявив, і політичний розум його провідників, які вели його від успіху до успіху, що-раз більше укрїпляючи українську державність.

Скажемо більше: Київ уже побїдив, без огляду на вислїд подій, які тепер розвивають ся. Побїдив тим, що відреставрував українську державну думку, з'єдвинив під її прапором українську народну масу, здобув признанє української державности двох наймогутнїйших держав демократичного заходу: Англії і Франції і навіть заставив Росію признати Україні право на незалежне державне існуванє.

Прочитайте ультимат петроградського правительства! Виповідючи українському правительству війну, він не тільки виразно признає право України на державну незалежність, але просто трактує її як незалежну державу.

Віримо, що війна між Росією й Україною скінчить ся побїдою України. Бо український нарід знає, за що борєть ся. Українська республіка дає йому не тільки незалежність від Росії, визволенє від чужинського панованя, але дає йому також внутрішній лад, який забезпечує йому як найліпший розвиток. Проект української конституції, вироблений українським правительством, дає українському народови свободу, яких не має доси нарід ніякої держави, дає йому повну змогу бути справді володарєм своєї землі і своєї долї. Земельна реформа, задекретована українським правительством, звязує долю українського селянства нерозривно з долею української республіки. Задекретованї українським правительством соціальні реформи мають таке саме значєнє для українського ро-

бїтництва. Український селянин і робїтник, одягненї в жовнїрський мундур, знають, що вони борють ся за незалежність України для себе і своїх дітїй, що се боротьба за землю і волю для теперїшних і грядущих поколінїв.

В огнї сїм боротьби куєть ся й викуєть ся українська державна думка як добро цілого українського народу. Хто перебув сїю боротьбу, вже не зїгне шнї під чуже ярмо, тільки буде бороти ся до останку. Буде бороти ся — і поборе, бо вернути 35 мільїонів націю, яка перейшла процес відбудови своєї державности, в давний стан неволї неможливо.

В огнї сїм боротьби куєть ся також інтернаціональний капїтал для української державности. Франція й Англія признали вже українську державу й аккредитували в Києві своїх заступників, чим зазначили, що звязують з нею свої надїї на війну і мир. Росія — хоч ворожим актом — мусїла також признати державну незалежність України. Є се історичні акти, яких не можна перечеркнути. На мировім конгресї, який буде відбудувати війну й переводити повоевну перебудову Європи, український нарід мусить бути поставлений на рівнї з усімї тїми народами, яких право на національнє з'єднєнє в незалежній державї мусить бути заїсненє під інтернаціональними гарантіями. А просїр і багатство України і чисельність українського народу, отже його значєнє в новім державнім укладї Європи ставлять його між тїми народами на певнїм місци.

По упливі ультимату.

Львів 20. грудня 1917.

Речєнєць 48-їдинного ультимату, поставленого дня 17 . . . петроградським большевїцьким правителством українському правительству, минув ся — ми з запертим віддихом ждемо вісток про дальнїйший розвиток подій за кордоном. Одначе вісток сих поки-що нема. Бо тї скупї „ситуаційні“ телеграми, які нам приносять ц. к. бюро кореспонденційне, і які ми низше передаємо, усі походять від петроградської агенції телеграфїчної, яка є органом в руках большевїцького правительства, котре очевидно не буде дуже спїшити ся, щоб розносити по свїтї вісти для поваги свогоє становища наверх і в серединї некорисні. Мусимо отже на найближчий час приготувити ся, що спадати на

нас можуть з большевїцького жерела вісти, приладженї в змислї большевїцькїм, протїукраїнськїм, і з таким же освїтленєм.

До сїєї категорії вістїй належить передовсім вість про загальний страйк у Києві — вість, яка зрештою хочби й була в частї або в цілости правдива (при зросїйщенїм і росїйськїм київськїм пролетарїатї), то таки нічого рїшаючого про розвиток подій не подає. З инших вістїй звертає на себе увагу депеша про поступи Калєдіна в боротьбї проти большевїкїв. Поступи сї мусять бути справді замїтні, коли навіть ворожа козацькому генералови петроградська агенція не може їх промовчати ані вповнї перекурити на користь своєї сторони. В кождїм разї показує вона, що вже стїльки разів на сторїнках відєнської і польської преси „побитий“, „полонений“ і навіть „убитий“ ворог большевїцького правительства нетїльки жїє на волї, а й постуєє вперед проти большевїкїв.

Телеграма льондонського бюро Райтера, яку також низше подаємо, своїм змістом відноситься ся імовїрно до подій, які попередили ультимат. Подаємо всі депешї по черзї.

ПЕТРОГРАД, 19. XII. (Пет. аг.) Страйк, розпочатий задля протесту проти поведєня Центральної Ради, розширив ся на передмістя Києва. Війська большевїкїв їдуть походом проти Києва.

ПЕТРОГРАД, 19. XII. (Пет. аг.) Робїтничо-солдатський совїт в Харкові прийав большевїцьку революцію, котрою названо Центральну Раду протїреволюційним, буржуазїйним органом і проголошено боротьбу пр . . . ди.

ПЕТРОГРАД, 18. XII. (Пет. аг.) З донєсень, які нинї наспїли з Донщини, ходять, що положєнє змінило ся там в користь козаків. Цїла схїдна часть донської области в, здаєть ся, в руках Калєдіна.

ЛЬОНДОН. (Райтер) Козаки обсадили схїдну часть Воронїжи. Останнї вісти з Одєси доносять, що українські війська обсадили арсенал і телеграфїчний і телефонїчний уряд. Також театр є в руках України. Большевїки мають в руках ще простанє. Українці розоружили большевїцькї війська і прогнали їх з київської губернії і Конотопу.

АМСТЕРДАМ. (Райтер) З Петрограду доносять: Внутрішня війна розширяєть ся здовж Волги на півнїч від Астрахану аж до Самари.

На передоднї ультимату.

Власна донєсь „Діла“. Передрук дозволений тільки за поданїм жерела.

(З. С.) Над кордоном 15. грудня.

З часописних і устних відомостей, які маю до розпорядности, і які відносять ся до подій в першїй половинї сього місяця, виходить, що на Україні вела ся безупинна і що раз за влатїйша боротьба за владу. Петроградське большевїцьке правительство, мїмо всіх своїх гучних запевнєнь про пошану національних прав і про самоозначєнє народів, раз-у-раз нищувало ся у внутрішнїх справах Української Республіки і нарушувало її права.

В Українськїм Генеральнїм Секретарїатї, по рефератї полтавського губерн. апровазїційного комітету, обсуджувалась справа петроградським правительством назначених на Україну „продовольчих“ (апровазїційних) „диктаторів“. По дуже горячїй дебатї в усєю рїшучїстю запроєтовано до Петрограду проти вмішуваня чужої держави в несаї справи і наказано всїмх московських комісарів проганяти з території України. Укр. Генеральний Секретар продоволь-

чих справ М. Ковалєвський видав вже в сїй справї всім губернським „продовольчим“ комітетам рїшучї накази.

Церковний зїзд заявив ся за автокефалїєю української церкви і подав в Генеральний Секретарїат відповідний реферат з умотивованєм. Пїсля законопроекту має принадлежати право вибору виспої духовної старшини низшим духовним чинам.

Українські воєнки за Українську Центр. Раду.

„Робїтничя Газета“ з 6. с. м. приносить ось яку постанову 1-го Українського зап. полку: „Ми, воєнки 1-го Укр. зап. полку, зібравши ся на мїтинг 21. падолїста с. р., і обговоривши сучасний момент, голосно словїщємо всїх Українцїв і не Українцїв, як на Україні так і поза Україною сущих, що ось як один станемо мїцною стїною і не допустимо порушеня прав

Пам'ятайте!

467 Б. 22-3

що кождий свідомий Українець
обезпечує ся на житв в сполучі
з VII. воєнною позичкою в

Карпатіі

Львів,
Руська 18.
I. пов.

і уповноважених свого народного парламенту Центральної Ради і її соціалістичного міністерства Генерального Секретаріату, з якого би боку ся проба порушена не насувалась.

Зазначасмо, що з зброєю в руках вийдемо на бій і кістками поляжемо по першім заклику Центр. Ради, коли того воля, наш захистник, визнає потрібним.

Нехай живе Вільна Українська Народна Республіка!

Нехай живе Центральна Рада!

Нехай живе Воля, Рівність і Братерство!

Протест холмського учительства.

Київська „Робітнича Газета“ з 6. с. м. доносить: Виконавчий Комітет Холм. нар. учителів також приєднує свій голос до рішучого протесту проти прилучення українських земель: Галичини, Буковини, Холмщини та Підляся до Польщі і разом з холмським народом всіма засобами буде боротись за принцип самообрання націй і проти імперіалістичних тенденцій насильно заганяти народи в межі тої чи другої держави.

Дебата про мир в Державній Раді.

(ТКБ.) Відень 19. грудня 1917.

Становище всеніцив.

В дальшій дискусії про нагячкі запити в справі мирових переговорів пос. Вольф заявляє ся проти внесення пос. Станека, якого цілком є, щоби внутрішні вороги Австрії взяли участь в переговорах мирових. Проти того повинна держава застерегти ся. Інтерв'єляція про процес проти Крамаржа, виведена партією бесідника, доказує, як поводити ся Чехи перед і підчас війни. Дивує бесідника, що пос. Адлер домагає ся мира без відшкодувань, на тім найбільше потерпіли би робітники.

Іменем християнсько-суспільних.

Пос. Гаввер звертає ся теж проти промови пос. Станека, який видвигає національні спори в теперішню пору, коли неприятели прислухують ся уважливо до кожного слова. Німецькі партії бажать мира, який дав би державі можливість розвитку. Чехи повинні уповати на цисаря, який супроти них виявив ся добрим і лагідним володарем, а який після постанов конституції буде закрючати мир. Гр. Черніна називає бесідник відповідним державним мужем, який ніколи не продовжав би війни і за якогось кусня землі.

Промова президента міністрів.

Президент міністрів др Зайдлер заявляє, що порозумів ся з міністром заграничних справ в справі внесення Чехів, після якого міністри загр. справ має бути дана приблизна рада для мирових переговорів, зложена з представників різних народностей Австрії і Угорщини. Президент міністрів стверджує, що після правнодержавних уряджень репрезентація монархії при мирових переговорах належить до міністра загр. справ і що він в рамках своєї відповідальности в порозумінню з відповідальними президентами міністрів обох держав монархії має ті переговори вести. Се противидо ся би духу конституції всіх конституційних держав, коли б правительство при веденню таких переговорів було контролюване такими приблизними радами. Бесідник отже не може більше обговорювати сеї пропозиції. Однак річ природна, що коли міжнародні договори, які маєт ся закрючати, після конституційних постановлень будуть вимагати потвердження законодавчим тіл, будуть тим законодавчим тілам в час предложені.

На запит п. Станека в справі поліпшення відносин через доставу поживи в Росії підносить президент міністрів, що в договорі за перемир'я закрюченим з Росією, містить ся згода на продаж і виміну товарів шоденного ужитку, а саме на комунікаційних місцях фронту. Дальші постанови в тій справі усталит ся на конференції представників, закрючальних договорів, яка має відбутися в Петрограді. При мирових переговорах з Росією — зовсім природно — управлінням ся також господарськ відносинами. Уповноважені представники Австро-Угорщини будуть старати ся закрючити такий договір, який відповідав би зовсім господарським потребам Австро-Угорщини. Побожуване, що в тім напрямі Австро-Угорщину випередять інші центральні держави, дежить за границею всідакх розважань.

У відповіді на запит соціально-демократичного посла д-ра Адлера вказує президент міністрів на експозе міністра загр. справ, що в мирових переговорах з Росією правительство стане на тій основі, що бажасмо закрючити в Росією мир без територіяльних і господарських насильств.

В справі основ, після яких маєт ся закрючити мир з иншими ворожими державами, заявив міністер заграничних справ, що наші амалги йдуть в тім напрямі, щоби закрючити загальний мир на згаданих основах, що однак неприятели, які стоять далі при намірі вести війну, не будемо жертвувати тих безкорисних цілий війни. Намір Австро-Угорщини закрючити з нашими противниками такий безкорисний мир є звисний в цілости цілій заграниці, тим самим і правительствам всіх ворожих держав.

З огляду на короткий реченець, який проминув від послідної заяви міністра заграничних справ, як також з огляду на те, що положене в тім часі не змінило ся, нема тепер причини виступати з нашими мировими предложениями до наших противників.

За з'єдненню Польщу.

Пос. Гломбінський заявляє, що Польки витають світ мира, що наближаєт ся із сходу, не менше ширю, як представники инших народів в палаті. Хоч Польки витерпіли у сій війні найбільше з усіх народів, то проте вони не бажать мира за всяку ціну, тільки такого, котрий забезпечив би таку Польщу, яка з'єднить всі польські області. Російське правительство признало незалежність Польського Королівства та право самообрання всіх Польків і вивело з того далеко йдучі висновки. Бесідник жалуеть ся на поведене окупаційних властей, які не хотять признати самостійної властей польських урядів. З вдоволенем приймає бесідник до відома заяву німецького канцлера і гр. Черніна, що по закрюченню мира Польщі буде за поручення найповніша самостійність. Польки згоджують ся з тим, щоби мирові переговори стояли під публічною контролею.

За самообрання південних Славян.

Пос. д-р Равнічар вважає домагане, щоби представники народів брали участь в мирових переговорах тому оправданим, що не є певне, чи партія, яка тепер захопила власть в Росії, репрезентує всю Росію. Бесідник домагаєт ся, щоби південно-славянське питанє признано також міждержавним.

Національний Союз німецький

через пос. Лянгенгана висловлює свій жалє в приводу зачитів пп. Корощеца, Петрушевича і Адлера. Особливо соціалні демократи повинні — мовляв — знати що за голосне домагане безумовного мира скріляюче ворогів в переконанню, що сили монархії вже вичерпують ся. Речник німецького Союзу сподієт ся що гр. Чернін закрючить мир, який відповідає бажанням Німців.

Пос. Офнер

висказує надію, що Монархія після закрючення мира в Росією закрючить загальний мир; він згоджуєт ся з деякими внесеннями пос. Адлера, але противить ся внесенням инших послів, бо не бажав щоби Австрія розбилася на групи, які — би себе потому поборювали.

Щоб не було ще страшійшої війни.

Пос. Кляофач (чеський радикал) вказує на те, що тепер саме, коли рішаєт ся судьба народів, делегация має бути засуджена на насильне мовчанє, а голос народів адавлений. Чехи не бажать мира за виповідженєм, після якого прийшла би ще страшійша війна. Імперіалізм і соціалізм розпочали війну, демократія і соціалізм повинні її скіачити. Російська мирова формула є в яркій суперечности до мирової формули гр. Черніна. Міністер оправдує відсутненє представників народів від мирових переговорів постановами конституції, та Чехи ніколи не признавали сеї конституції. Не німецькі і немаларські народи не мають довіри до політика, який тепер перед мировими переговорами проголошує клич автотратії. Чехи домагають ся, щоби народи переговорювали безпосередно з собою, тоді вони подадуть собі руки до тривкої згоди.

Соціалні демократи проти гр. Черніна.

Пос. Зайдлер заявляє, що його партія згоджуєт ся з першою частю формули гр. Черніна: „без анексії і без контрибуцій“, та проти-

вить ся другій. Треба ясно сказати, що влажаєт ся воєнною цілю. Мир, в якого закрюченню не беруть участі народи, не може бути тривким миром, тільки викрутом дипломатії. Відповідь гр. Черніна не вдовольна тому партії бесідника. Треба боронити ся проти консервативної політики і таких воєнних крикачів як Лянгенган і Вольф.

[Румуни за фораулою гр. Черніна.

Пос. Ончуа іменем Румунів заявляєт ся проти утворення мирової ради народних представників та вважає найвідповіднішим повновласником гр. Черніна. Бесідник поручає злуку всіх південно-славянських областей, також і Сербії, в персональну унію з монархією під династією Габсбургів та таку персональну унію з Румунією.

Заява українців.

П. Евген Левницький подає до відома єднодушну заяву Української Парламентарної Репрезентації, в якій застерігаєт ся український нарід проти видачі українських областей будучій польській державі. Коли б се мало стати ся, то Українці домагають ся, щоби Східну Галичину трактувати як область, яку оспорують з міжнародного становища, та щоби Українському народови дати спримогу рішити дорогою свобідного голосованя, до якої держави що входять в рахунок, належить Східну Галичину прилучити.

П. Вітик виводить з фактичним спростованню, що українські соціалні демократи вважають грубим порушенєм міжнародного права зі сторони правительства те, що воно до переговорів не хоче допустити австро-угорських народів, між ними і українського народу. Українці заявляють, що не йдуть під ярмо польської держави і домагають ся з'єднення всіх українських областей в українську республіку.

Відтак домагають ся, щоби землю і групи видано тим веретам кожної народности, які на ній працюють, жадають внесенє великої земельної власности в Австро-Угорщині та безплатного поділу сеї землі між селян і хліборобських робітників, які її справляють.

На тім закінчено дискусію над запитанєм в справі переговорів.

Слідуюче засіданє завтра.

Земельна реформа на Україні і Поляки.

Львів, 20 грудня 1917.

Факт видана Генеральним Секретаріатом коментаря до декрету Української Ради про земельну реформу, розтрубіла польська преса як уступку перед польськими протестами, що мовляв „Ukraincy cofają proklamację o grzebiezu majątków polskich“. В дійсности нічого подібного! Коментар вичисляє тільки ще раз, на які землі анесено приватну власність, і пригадує, що універсал Ради містить тільки задекретованє земельної реформи, а її переведенє належить до Українських Установчих Зборів.

Коли наслідком сього коментаря п. Міккевич остав далі у Генеральнім Секретаріаті, то певне не тому, що він має надію, що Установчі Збори законсервують польську велику земельну власність, а просто скористав з нагоди, щоби гаки остати в Секретаріаті.

Зрештою неважж Польки думають, що Українське селянство, яке на Установчих Зборах буде мати подавляючу більшість, справді буде мати такий респект перед польськими латифундіями, якого бажали би собі Польки ?!

Поляки як союзники.

„Польща повинна зайняти місце Росції“

Берлін, 20. грудня 1917.

Московське „Русское Слово“ містить відомість з Лондону, що п. Дювський веде тепер в Лондоні акцію, яка має за ціль переконати західні держави антанту, що вони повинні з Польського Королівства, Литви й Волони утворити велику Польщу, яка заступила би для антанту місце Росції, котра як велика держава перестала існувати.

Доки Росія була велика й сильна, п. Дювський дестав ся російському правительству; те-

пер старасть ся в Лондоні задати їй удар в плечі.

Для тих, що будують свої політичні плани на союзі з Поляками, поучаюча історія.

Фреблівське заведення для українських дітей.

В числі „Діла“ з 6 грудня с. р. помістила була п. Софія Олександрівна статітку про проєктоване засноване нового типу школи, приуроченого до потреб нашої суспільности в нинішній хвилі. Навязуючи до сего почину шановної ініціаторки, годить ся повідомити ширший загаль про існуванє у Львові української фреблівки при вул. Цитаделі ч. 9, яку веде саме п. Олександрівна. Під її світлицю і змілою рукою шіклка розвиваєть ся так гарно, як лише придумати можна, тим наче, що розвіткові школи пособляють корисні зовнішні услія. Шіклка поставлена доруву на певнім ґрунті тим чиним, що користовуєть ся урядженем і обильними середньими науки давньої реномованої фреблівки в убікаціях добре огрітих, освітлених і вентильованих, в вигідною гардеробю. Де шіклки попадає ся сама гарна, чемна дітвори, по половині хлопці і дівчата.

Програма двогодинного заняття (від 3—5 години по полудні) ріжнманїтна, яка водить ся звичайно в добре уладженіх фреблівках: діти вигинають, ліплять, плетуть, рисують, співують (співомок учить окрема учителька), слухають казок і розказів на тлі серединів педагогічної науки, займають ся ритмічною руханкою і товарицькими іграми і забавами. Однак програма, хочби найповніша, сама собою річ мертва. Кожда школа, від азбуки аж до найвищої науки, сповняє свою ціль лиш тоді, коли нею орудуєть мистці, що зміють зробити школу інтересною. Для дітчої шіклки особа учителя є всіма: фреблівка полишена силі імерції, без змія удержаня дітвори в веселім настроє, в цікавості і заінтересованю, не вярта нічого. Знаю се в власного досвіду, бо свого часу посилал я до фреблівки діти, які її по кількох днях покинули втомлені, змуджені, звялені. Навіаки мої знук, яких воджу до фреблівки, плачуть на саму гадку про можливість не піти до школи, така вона їм любя і дорога.

Одно мене вражає неприємно, а то, що така успішна і зміла праця шановної керманічки є жертвою, заоженою тутешній українській суспільности без ніякої за ширній труд відплати. Дітей ходить до шіклки 15, а що місячна плата за науку виносить 10 корон, то ледво покривають ся кошта адміністрації, а для учительки не лишаєть ся ніщо. Велике число дітей в фреблівці не яє ся, бо дітчоа шіклка потрібує старанного індивідуалізованя, однак кількя а хоч би з десяток нових вписів не завадило б вони певне найдуть ся, як тільки дійде до ширших кругів відомість про існуванє такої знаменитої школи.

Колиж найдеть ся повний гурток, то висказую в імени родичів надію, що п. Олександрівна поведе згодом свою любю дітвору на вищий ступень науки, отворяючи перший річник української приватної дітчої школи. Таке наше бажанє.

Д-р Омелян Калитовський.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки шадинчої 4.000.

НОВИНКИ

Львів, 20. грудня 1917.

— „Вістник Союзу Визволеня України“. Останнє число сього журналу приносить отсю оповістку: В 1918 році „Вістник Союзу Визволеня України“ буде виходити як тепер, що тижня в зменшенім трохи форматі, в розмірі 16 стор. друку, з ілюстраціями, п. н.: „Вістник політики, літератури й життя“.

— Посел А. Яворський про любов цїсаря. В своїй передчарашій промові в палаті послів посол Л. Яворський іменем кола польського сказав між ин.: „Ми також змігли розбудити любов особи цїсаря“. До сеї заяви завважує „Arbeiter Zeitung“: „З сього реченя, яке мабуєть не припадковю є языком заклучене, не можна врозуміти, чи польський бесідник чванить ся, що Поляки змігли розбудити для себе любов монарха, чи в собі любов (народу) до нього“...

— Певеніи України в Росії. Український Центральний галицько-буковинський Комітет допо-

моги жертвам війни при У. Ц. Раді у м. Києві (ранішй Комітет допомоги Українцям-вмєнцям при У. Ц. Раді) оголосив у часописі відову, в котрій педає до відома всім бранцям-Українцям, що полекші, якими користують ся полонені Чехи, Словаки й Поляки, поширено равпорядком міністерства в Яни з дня 18. жовтня н. ст. за ч. 18.370, на бранців Українців. На основі сеї ухвали Український Центральний галицько-буковинський Комітет допомоги жертвам війни при У. Ц. Раді має право йти з матеріальною і моральною допомогою усім бранцям-Українцям і тому Комітет звернув ся до всіх бранців-Українців в проханем надіслати йому негайно про себе як найдокладнійшій відомості по таких пунктам: 1) прїзвище та імя, 2) цивільне званє, військовий полк, 3) вік, 4) коли попал у полон і де, 5) де живе вараз, 6) яку й від кого пібрав допомогу в час полону, 7) бажаня, 8) замітки.

— Ц. к. Евіденція ґрунтового податку у Львові подає до відома, що в днях 2, 3, і 4. січня 1918 у львокали Евіденційного Уряду у Львові буде прийнятий зголошеня що до деконаних переємів у посіданю ґрунтів і в ціли иніших евіденційних чинностей урядових. Інтересовані мають у повншій реченні зголосити ся і предложити достячні документи що до зміни які деконани ся у посіданю ґрунтів.

— Засіданє Організації Українців міста Львова відбудеть ся инні в п'ятницю о 6 год. вечером.

— „Ukrainische Korrespondenz“ — одинокий український тижневник в німецькій мові. Кождий свідомий український громадянин повинен передплачувати сю часопись, бо якраз тепер українська справа дуже актуальна і треба чужинців як слід інформувати про наші політичні змаганя. Видаєм є голова Народного Комітету д-р Кость Левинський, відвїчальний редактор посол Володимир Сингалевич. Умови передплати такі: річно 12 кор., піврічно 6 кор. 50 сот. Гроші просимо слати: Wien XV., Cossyrgasse 7/10. Просимо поспішити ся з замовленями, щоби видавничтво могло усталити наклад, що при теперішній дорожні є дуже важне.

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Д-р Іван Макара, канд. азв. і абсолювент торговельної академії погіб на італійським фронті яко ц. і к. поручник одного полку піхоти підчас XII. офензиви.

Покійний походив з селянської родини з села Бушковичі поз. Перемишля і був бранком о. Стефана Макара редактора американської „Свободи“.

В Покійнім тратить суспільність дуже цінну одиницю. Від наймолодших літ належав він цілим своїм серцем і еством до українського народу. Вже як ученик перемиської української гімназії був душею тайного, освітнього кружка, а як добув підставове знанє і виробив собі ідейний світогляд кинув ся вже на університеті у Львові і Відні у вир нашого публічного життя. Тихий, але рішучий, глибоко свідомий своїх національних обовязків, бистрий в орієнтації найшов ся у всіх важніших хвилях нашого академічного життя завдяки тим прикметам між провідниками молодіжї. В р. 1905—1906 був головою акад. тов. „Січ“ у Відні, а підчас відомих демонстрацій на львівським університеті в р. 1907 бачимо його поміж нашою ідейною молодіжжю у Львові. В той час ніколи не відказував ся покійний ширю демократичної праці і в громадянських кругах. Бачимо його часто між робітництвом на „Постузі“ у Відні, тов. робітняків: „Воля“ у Львові і Перемишлі, де у прступних викладах ділив ся знанєм з українським робітником. В часі агітації за реформю виборчюю виступав Покійний як один з майдіяльніших агітаторів за тим правом поміж селянством в Перемишлі. В часі вибуху війни, як всі наші ідейні люди, так і Покійний уважав галицьку Україну за Піємонт нашого цілого народа, вірив в те, що побіда центральних держав буде побідою України і взяв ся горяче до організованя УСС. Прожив з ними найтяжшій хвилі, був свідком, як тисячі нашої молодіжї відправлено з січових рядів, як ті, що осталися, без обуви і оружя рвали ся до бою за визволенє рідної країни від наїзду царських війск.

В тім часі, осєню 1914 р. вислано Покійного службовю а Коша УСС. до Перемишля, де окружили його московські війска. Перебув облогу Перемишля, його упадок та відбите. Вірний своему переконаню, що судьбу України зберегти буде можна лиш при Австрії, він на-ражаючи своє жите (Москалі приказали від загрозю смерті зголосити ся всім, що були обовязані до військової служби!) скрив ся в часі відвороту Москалів, не дав ся взяти в полон, ає вернув до Австрії, вступив до ц. і к. армії,

де по двократнім відзначеню за хоробрість положив свою голову в часі XII. офензиви над Сочєю...

Складайте жертви на Народний Фонд!

Датки належить відсилати під адресою: Красний Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10, на вкладкову книжочку ч. 5.000 (пять тисяч) з дописною: На Народний Фонд.

Як се розуміти?

Нам пишуть: Закон в дня 17. серпня 1917 року В. д. в. ч. 376 з обовязуючю силою від дня 14. вересня 1917 року про підмогу для родин, яких кормильців придержують у ворожій заграниці, як також для родин корабельних залог, торговельної маринарки, яких ніяк не було можливо повернути а центральних країи, постановляє в §. 1.: „улашуєть ся ц. к. правительство виплачувати з державних засобів підмогу неаасібним членам родин тих горожан австрійської держави, яких з приводу воєнних подій на силу задержали у ворожій заграниці або туди заволікли, або корабельної мужви торговельної маринарки і т. д. у висоті кожочасного причинна на удержан членів родин тих, що їх призначено до чинної служби при оружній силі.“

В конкретних случаях до числа 117127/6 k z з дня 7. падолиста 1917 року і многих иніших відмовляє повітова Комісія причинкова для львівського повіту згаданої підмоги мешкаючим в Миклашеві родинам, яких жителів, як се інтересовані сторонаи викзвали, російські власти насильно вивезли в глибину Росії, тому, що жителі тих родин находили ся в військовім віці і були обовязані до військової служби в австрійській армії, а в мотивах відмови цитує згадана комісія обіжник красної Комісії причинкової в Бялії (тепер у Львові) з дня 1. жовтня 1917 року ч. 6453, який постановляє, „що згадана підмога належить ся лиш родинам тих, котрі в наслідок воєнних подій утратили можливість певороту до краю, а не родинам тих, котрих яко цивільних бранців вивезено до Росії.“

Як се розуміти? Згаданий обіжник красної Комісії причинкової зносить впрост постанови закона, який постановляє виривно, що згадана підмога належить ся також родинам тих, яких жителів з приводу воєнних подій на силу заволікли до ворожій заграниці, а не лиш родинам тих, яких жителів з приводу воєнних подій на силу задержали у ворожій заграниці. Чиж така інтерпретація закона не є явним нарушенем його в некористь сторін, яким і так призначено згадану підмогу не від дня, в якім жителі родини задержано у ворожій заграниці оглядне там його заволічено, а лиш від дня 14. вересня 1917 року.

Ждемо в тій справі виясненє.

Ю. Т.

ЗВІДОМЛЕНЄ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 19. грудня.

ВИНА З ІТАЛІЄЮ.

На схід від Бренти війска ц. і к. 4 ої дивізії вихоти ц. і к. 7. полку вихоти зняли наступем мимо неологоди ворожі становища ково Остде Лепре і гору Ассольоне і при відпираню ворожих протинаступів на Монте-Ассольоне розширили ще успіхи. Взато в полон 48 офіцирів і над 2000 мужви. На схід від Монте-Сольярольо відбили знов німецькі війска ворожі наступи.

ЗВІДОМЛЕНЄ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 19. грудня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ки Рупрехта:

В деяких відтинках фронту у Фляндрії на південнім березі Скарпи, під Moeuvres і Grandcourt була пополудни значна гарматна діяльність.

Груа німецького наступника престолоа:

З виправи на північний схід від Craonne привів наступний відділ певне число французських бранців.

Наші летуни обкинули бомбами Льондон, Ramsgate та Margate і віднесли гарні успіхи.

Македонський фронт:

По обох боках Вардара значна огнєва діяльність.

О П О В І С Т К И.

П'ятниця, 21. грудня 1917.

Намі: греко-кат.: Патавія пр — римо-кат.:

Тома ап. За втра: греко-катол.: Звч. Пр. Д. М. — римо-кат.:

Зенова.

На українську школу ім. мн. Льва у Львові на Личакові, вул. Клушинська ч. 5 вложили датки в көронах на книжочку Тов. взаім. кредиту „Дністер“ ч. 9980 слідуєчі Вп Добродії: Панько Терлецький, Тустановичі 500, о. Витвицький 10, Дмитро Кузіма 30, Мотю Турштайн 10, Дмитро Стефанюк 70 і 56—разом 126, о. Іван Дашкевич 10, Михайло Ільків 100—всі в Тустановичах; уряд парох Сороки 5, о. Евг. Федорович Журавно 5, о. Василь Машорак Східниця 5, о. Е. Качмарський Славсько 10, о. І. Фенчинський (збірка) 10, о. Лев Горасевич Угерсько 5, Петро Фостяк Судова Вишня 2, Тит Ковалець Турка 20, Антін Жалавий Борина 5, о. Іван Кнпріян Немирів 10, Омелян Пиріг Турка 3 40, о. Юл. Левницький Постоїв 10, Монастир Впр. оо. Василіян Лаврів 20, о. Констант. Целевич Рохочки 2, о. Анд. Телес Ожомля 5, о. Анд. Бенцін Старий Самбір 5, о. Стеф. Донорович Бориничі 10, о. Йос. Каранович Якиманичі 10, Семен Тисовський Сянкі 1, Мих. Зубрей Горожанка вел. 4, о. Нікол Сікора Добра шляхотська 10, Осип Яворський Пантна 2, уряд парох. Прашківці 15, о. Філарет Ортинський Топільниця 4, о. Омелян Менцінський Манастир 10, о. І. Тарасович Пйче 5, о. Атан. Котис Телешниця 5, уряд парох. Гордина 5, о. Нікол. Боберський Ваньовичі 20, о. Ів. Титао Ганцова 40, о. Ів. Матвія Яструбичі 10, о. Дмитро Бордун Вико-ти 10, о. Евг. Хоминський Врохобек кор. 25, о. Волод. Коваль Себечів 25, управа Кружка ім. мн. Льва у Львові на Личакові, котрий завідує сею школою складає отсим найшчирішу подяку шердрим жертводавцям і просить умилно нашу суспільність о дальшу підмогу. Виказ зложених датків слідує дальше.

НА Д І С Л А Н Е.

Кравецький адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові

при вулиці Красоцінних ч. 6. 55-?

Д-р ДАНИЛО СТАХУРА

адвокат кравецький в Самборі
повернув з московського полону і провадить свою канцелярію адвокатську в дотерайшім льокалі. 510 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

IX.

лотерія класова. Продаємо льоси до девяти класової лотерії доки вистане запас. Цілий льос 40 К, вісімка 5 К на кождо класу. Поручаємо нашу фірму до ріжних банкових трансакцій. Льоси продаємо також на місячні сплати. — Дім банковий Шц і Хаєс Львів ртг вул. Коверніка (площа Марієська). VIII 82

Купуйте і замовляйте КАЛЕНДАРЕЦЬ „РУСАЛКА“ на 1918 рік.

Ціна 40 сот. (в парес. 45 сот.)
(16 шт. К 4, 25 шт. К 9, 51 шт. К 10, вже оплатно).
В красній оправі як нотас і 1 20.
Замовлення приймає і викладає по одержаню готівки
А. ОКПІШ, Львів, Кадецька 4.

„Вістник Союзу Визволеня України“

Виходить що тижню в неділю, в розмірі 16 сторі великого формату, а ілюстраціями рік вадим IV.
Річна передплата вноситься 15 кор. (15 марок, 6 рубль, 3 долара), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рубль), квартална 4 кор. 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).
Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).
Вістник Союзу Визволеня України в часописуюба-опертійно і стоїть на становищі самостійніцям, все-українським.
Крім статей на теми біжучого політичного життя багатой хроніки з життя Росії, російської України і зайнятих областей російської України, Вістник багато місця уділяє творам краснорічного письменства, справам Українськых Січових Стрільців і проч.
В Вістнику містяться всі правильно огляди главоєч нужої преси та реферувать ся книжкові видани про українську справу а також востійні огляди воєнних і політичних подій.
Адреса редакції і адміністрації часописа: **Wien VIII. Josefstadtstr. 79. Tür B.**
Konto postовой щадниці 107090.

АДРЕСА: *Ansprechstelle der Geschäftsleitung des Ukrainischen Legations WIEN, VII. LEIBENHOFSTRASSE 26*
ПРОСИМО НА АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

КОНКУРС.

Головна управа „Народної Торговлі“ у Львові прийме до своїх бюр: двох кореспондентів, між тям одного з німецькою мовою, двох ревізорів спілок, дві дїстарки вправні в писаню на машині і з добрия почерком письма і кількох маганієрів. Першенство до принятя мають ті, що укінчили науку в ц. к. Академії торговельній або бодая торговельну школу і ті, що викажуть ся дошою боровою службою, а до занята в магазинах інваліди фізично до магазинових робіт придатні.

Поданя з долученім відписів свідоцтв дотепершнього занята приймає Дирекція до кінця грудня 1917.

Всім нашим Філіям, Кружкам, Канцеляріям господарським і правничої поради і Вп. Громадянам подаємо до відомости, що ввійшли в друку і в продажі у нас такі зворя подань:

1. О відбудову знищених будинків аглядно о субвенціє.
2. О субвенцію на відбудову знищених війною будинків.
3. О зворот коштів відбудова знищених війною будинків.
4. О субвенцію на датну обстанову.
5. О субвенцію на жалій і мертвий інвентар.

Просимо завозлити листи в канцелярію нашого Товариства. Невдліше, коли сї друки будуть завозляти: Інституції, громадські, прохадійні чи інші уряди, так, щоби завозляти були абіри та біаши.

Кождий друк коштує 6 с., лиш друки ч. 5 коштують по 8 с. Почт. пересылка кождих 10 друків коштує 6 с.

Кравце Товариство Господарське „Сільський господар“ у Львові, ул. Зіморевича ч. 20.
VI 1-5

Небувала нагода! ФУТРА закуплені на ліцитації в банку „Льомбард“ мужескї і жіночі ріжного роду, як та кож подорожні і до набути на складі

А. КНОПФА

вул. Київського ч. 1. (біля Уніон банку).
Оглядати можна тільки полуднем. 512 1-6

ПЕЧІ І КУХНІ КАФЛЕВІ

нові ставити, старі направляти, скоро і дешево.
МИХАИЛО ГАЛІБЕИ
Майстер нафлярський, Львів, Городецька 10.
390 19-7

Сфінкс без тайни.
Збірка казок в англ. мові.
Один з найліпших творів Оскара Уальда, і книжка вид. „Нова Культура“, висилає сейчас оплатно за К 250 з горі:
А. Березовський, Львів, ул. Карпінського 19.
384 В 9-15

Вже друкуєть ся та незабаром появить ся

„Червона Калина“ ЗБІРНИК Українського Січового Війска випуск I.

Понад 100 ілюстрацій (малюнки, рисунки, карікатури, пляни й світлинні).
Колірова вінета ар. О. Куриласа. Під редакцією: М. Урлина Безгрішного. В збірнику беруть участь тільки У. С. С. Додаток до збірника — календар на 1918 р.
Ціна 4 кор. в красній оправі та з автографами редакції 10 кор.
Передаєні листки „Червоної Калини“ (карікатури й колірові малюнки УСС). Серія 1 28 К (80 карток) і 90 сот. (3 картки).
При збірник завозляють за готівкою 25% рабату й почтова оплата.
„Ч. К.“ містять зноси на таких умовах: ціна сторона (8¹/₂): 200 К, — 1/2 стор. 105 К, — 1/4 стор. 60 К, — 1/8 стор. 35 К.
Замовляти в редактора — Кіш У. С. С. Earrenpost 445.
421 3-3

В Ж Е В И Й Ш О В
ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ
КАЛЕНДАР 1918 „ПРОВІТИ“
РІК

Обіймає поверх 22 аркушів друку. Ілюстрацій 150. На окладах зверху і в середині народний орнамент з 6 красних. Крім календарної часті містять в собі обмежені літературно-науковий збірник під наз.

„РОКОВА ХВИЛЯ“

ввій вперше вийшов ВАСИЛЬ ЛУКИЧ.
В сїм збірнику взяли участь: Ва. Бірюкський Олекс., Д-р Віковський Телдор, Голубець, Д-р Горданський Яр., Докиміх Нікола, Демчишин Т., Д-р Кришакевич Ів., Левницький Юрій, о. Лемогубський Т., Лепкий Богдан, Лукіанович Деяк, Радимович Вол., Д-р Студийський Кар., Темицький Вол., Чарнецький Ст., Чеховський Андрій, Д-р Федат Стефан і Шерумелік Юра.
Ціна впрямиком 5 мор., а з почт.ною пересылкою 5 мор. 65 сот. Висилає тільки за попередня надісланю грошиї Манцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок 10).

З огляду на те, що ще перед виходом календарі одна третя часть накладу була завозлена і вже завозена, остають до продажі тільки 1/3 части накладу.
— Хто хоче мати сей календар, радимо спішити ся.

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)
Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25251.
Жарове конто в Австро-Угорськїм Банку
приймає до забезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одяжу і білизну, збіжжя, а снопах і в зерні, худобу і т. п.
Кождий Українець повинен асекуравати ся від огню, щоби на случай пожежі не довела ся страсти, бо достаток одяжнич. то добробут цілого народу.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРАВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного іншого українського Товариства асекураційного від огню, тільки один „ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші озлати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає комдорційний частий виск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та закладає шкоди по огні скоро і соні, а на членів оцілкової комісії задрюжує все двоє господарів.

„Дністер“ для підмоги українським школам бурсам, де заховають ся селянські діти.
Люде асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати поличку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять в нінець 1918 року 8 613 829¹/₂ морон.

В „Дністрі“ можна обезпечити від крадени в вломом движимости всякого роду, а Товариства кредитової готівки, цілі папери і нектал за дешовою оплатою премії.
I. A 24-7

Адреса „Дністра“ Товариства взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20 — Адреса дати телеграм „Дністер“ — Львів — Канцелярія Товариства отворені щодня від 8-2 поред пол.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ в ПЕРЕМИШЛІ, вулиця Косцюшка ч. 3.

Принимать і закладає шадниці вкладає щоденно в годинах урядових. Вкладає опроцентовує на 3¹/₂% починаючи вже від слідуєчого дня по дня вложився аж до послідного дня перед днем відображя.
ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна складати особито в касі товариства, почтовий Шадниця, які Дирекція Шадниці за ваданя безплатно доставлять, і в філіял банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадниці“.
Удільна позачок: а) гіпотечних платних піврічнихя амортизаційних ратами на протг аж 10-45 вісям вобор позачочого; б) на льомбард ефектія, а на вобор нескіль. Сарва позточк поладгочувєть можливо скоро.
Посередничать у вєднуваню позачок в Гал. Воєніа Заведеню кредитовї в Кракові.
Вєчній інформації і друція удільа канцелярія „Руської Шадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкоштовно в годинах урядових від 9-1 год. крім неділі і українських свят.
Після §. 14. устава „Руської Шадниці“, затвердженого черес ц. к. міністерство внутрішних справ вкладає в товариства „Руська Шадниця“ в Перемішлі надать ся до льокації судітарних, фондівних і т. п. капіталів, але отже „Руська Шадниця“ аупіларну обезпечує.
III. 95-7